VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2023/1619

z 8. augusta 2023

o dočasných núdzových opatreniach, ktorým sa v súvislosti s rokom 2023 stanovuje výnimka z určitých ustanovení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 a (EÚ) 2021/2117 s cieľom vyriešiť osobitné problémy v sektore ovocia a zeleniny a vinohradníctva a vinárstva zapríčinené nepriaznivými meteorologickými udalosťami

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a najmä na jeho článok 221 ods. 1,

keďže:

(1) V dôsledku závažných nepriaznivých meteorologických udalostí, ktoré sa odohrali v regiónoch niekoľkých členských štátov na jar 2023, bola dramaticky poškodená produkcia ovocia a zeleniny. V španielskom regióne Katalánsko sa plánovaná produkcia znížila o minimálne 50 % v dôsledku sucha, zatiaľ čo produkciu v regióne Emilia-Romagna v Taliansku zničila povodeň. Sucho závažne ovplyvnilo aj úroveň produkcie a jej kvality v niektorých regiónoch vo Francúzsku a Portugalsku.

(2) Vzhľadom na nepriaznivé meteorologické udalosti z jari 2023 viaceré uznané organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov v sektore ovocia a zeleniny čelia ťažkostiam s vykonávaním svojich schválených operačných programov. Niektoré zo schválených akcií a opatrení sa nebudú v roku 2023 vykonávať, a preto sa časť operačných fondov neminie. Iné uznané organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov menia svoje operačné programy s cieľom vykonávať akcie a opatrenia v záujme riešenia dôsledkov závažných nepriaznivých meteorologických udalostí v sektore ovocia a zeleniny, ako sú opatrenia krízového riadenia.

(3) Uznané organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov smú ako súčasť svojich schválených operačných programov vykonávať krízové a preventívne opatrenia v sektore ovocia a zeleniny, ktorých cieľom je zvýšiť odolnosť týchto organizácií a združení organizácií proti výkyvom na trhu. V súlade s článkom 33 ods. 3 štvrtým pododsekom nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 však tieto opatrenia súvisiace s predchádzaním krízam a krízovým riadením nesmú predstavovať viac než jednu tretinu výdavkov v rámci operačného programu. S cieľom poskytnúť týmto organizáciám výrobcov väčšiu flexibilitu a umožniť im zamerať zdroje v rámci operačných programov na riešenie narušenia trhu spôsobeného opatreniami súvisiacimi s nepriaznivými meteorologickými udalosťami by sa toto pravidlo v roku 2023 nemalo uplatňovať. Táto dočasná výnimka by sa mala uplatňovať na operačné programy, ktoré naďalej pokračujú za podmienok uplatňovaných podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 v súlade s článkom 5 ods. 6 prvým pododsekom písm. c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2117 ([2]).

(4) Uznané organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov okrem toho musia byť schopné presmerovať finančné prostriedky vrátane finančnej pomoci Únie v rámci ich zodpovedajúceho operačného fondu do akcií a opatrení, ktoré sú potrebné na riešenie dôsledkov nepriaznivých meteorologických udalostí z jari 2023. Aby tak uznané organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov mohli s istotou urobiť, je potrebné zvýšiť v roku 2023 hranicu finančnej pomoci Únie stanovenú v článku 34 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 z 50 % na 60 %

([1]) Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2117 z 2. decembra 2021, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny, nariadenie (EÚ) č. 251/2014 o vymedzení, opise, obchodnej úprave, označovaní a ochrane zemepisných označení aromatizovaných vínnych výrobkov a nariadenie (EÚ) č. 228/2013 o osobitných opatreniach v oblasti poľnohospodárstva v prospech najvzdialenejších regiónov Únie (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 262).

skutočne vzniknutých výdavkov. Táto dočasná výnimka by sa mala uplatňovať na operačné programy, ktoré naďalej pokračujú za podmienok uplatňovaných podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 v súlade s prechodným ustanovením stanoveným v článku 5 ods. 6 prvom pododseku písm. c) nariadenia (EÚ) 2021/2117.

(5) Nepriaznivé meteorologické udalosti z jari 2023 mali závažné dôsledky aj na sektor vinohradníctva a vinárstva Únie, v ktorom narazili vinohradníci v dotknutých regiónoch členských štátov na mimoriadne ťažkosti. Výnimočné poveternostné podmienky bránili vinohradníkom vo vykonávaní prác v ich vinohradoch, ktoré zvyčajne prebiehajú na jar, ako sú čistenie a príprava pôdy, výsadba nových viničov alebo štepenie. V regiónoch, ktoré zasiahlo výnimočné sucho, takéto činnosti nie sú možné z dôvodu suchej pôdy a extrémne nepriaznivých podmienok na pestovanie novej výsadby, zatiaľ čo v regiónoch zasiahnutých povodňami takéto činnosti nie sú možné, pretože vinohrady buď nie sú dostupné, alebo sú zničené vodnou masou.

(6) V článku 62 ods. 3 prvom pododseku nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa stanovuje, že povolenia na výsadbu viniča vrátane povolení na novú výsadbu a opätovnú výsadbu sú platné tri roky od dátumu, keď boli udelené. V článku 68 ods. 2 prvom pododseku uvedeného nariadenia je stanovené, že povolenia udelené po zmene práv na výsadbu majú rovnaké obdobie platnosti, ako pôvodné povolenia na výsadbu. V rámci obdobia platnosti každého udeleného povolenia vinohradníci zvyčajne pripravia pôdu na jeseň a zaobstarajú si nový vinič, ktorý následne vysadia na jar, keďže jar je najvhodnejším obdobím roka na výsadbu.

(7) V dôsledku nepriaznivých meteorologických udalostí vinohradníci s povoleniami na výsadbu, ktoré sa mali použiť v zasiahnutých regiónoch a ktorých platnosť uplynie v roku 2023, nemohli tieto povolenia použiť na jar počas posledného roku ich platnosti, tak ako plánovali. Keďže je nemožné predpovedať, ako dlho budú takéto nepriaznivé meteorologické udalosti a ich dôsledky pretrvávať, nie je isté, či uvedení vinohradníci budú mať možnosť použiť svoje povolenia na výsadbu v rámci príslušných období platnosti. Vinohradníci by museli vinič zasadiť v horúcom období, a teda v menej vhodnom okamihu vegetačného cyklu, v ťažkých podmienkach a s dodatočnými nákladmi, pričom sektor vinohradníctva a vinárstva už trpí v dôsledku nepriaznivých trhových podmienok.

(8) Z tohto dôvodu a s cieľom predísť strate povolenia na výsadbu alebo rýchlemu zhoršeniu podmienok, za ktorých by sa výsadba musela uskutočniť, je potrebné bezodkladne umožniť predĺženie platnosti povolení na výsadbu, ktorých platnosť uplynie v roku 2023, v regiónoch zasiahnutých nepriaznivými meteorologickými udalosťami. Platnosť všetkých povolení, ktorých platnosť uplynie v roku 2023 a ktoré sa majú použiť v zasiahnutých regiónoch, by sa preto mala predĺžiť o ďalších 12 mesiacov od aktuálneho dátumu uplynutia platnosti v roku 2023, aby sa vinohradníkom umožnilo zasadiť vinič v roku 2024.

(9) Vzhľadom na neočakávané ťažkosti, ktorým čelia vinohradníci v zasiahnutých regiónoch v dôsledku nepriaznivých meteorologických udalostí, by sa takýmto vinohradníkom malo umožniť vzdať sa svojich povolení na výsadbu, ktorých platnosť uplynie v roku 2023, bez toho, aby im bola uložená správna pokuta uvedená v článku 62 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, ak už si neželajú rozšíriť svoju vinohradnícku plochu.

(10) V súvislosti s vinohradníkmi, ktorí vlastnia novo vysadené vinohrady v oblastiach, ktoré boli vážne zasiahnuté nepriaznivými meteorologickými udalosťami z jari 2023 v príslušných regiónoch a ktoré boli vysadené v očakávaní vyklčovania ekvivalentnej plochy s využitím povolení na opätovnú výsadbu udelených členskými štátmi v súlade s článkom 66 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, je vhodné, aby sa aspoň o rok predĺžila štvorročná lehota na vyklčovanie predchádzajúcej vysadenej plochy. Vinohradníkom to umožní využiť ďalší rok zberu z predchádzajúcej

vysadenej plochy ako náhradu škôd v novo vysadenom vinohrade, vzhľadom na to, že tieto škody môžu oddialiť začiatok využívania novo vysadenej plochy alebo mať za následok, že novo vysadenú plochu bude nutné vysadiť znova. V dôsledku toho by sa mala prispôsobiť aj lehota stanovená v článku 5 druhom odseku delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2018/273 ([3]).

(11) Mala by sa zaviesť prechodná úprava v súvislosti s výdavkami, ktoré vznikli po decembri 2022 v rámci vnútroštátnych podporných programov v sektore vinohradníctva a vinárstva uvedených v článku 40 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Konkrétne v článku 5 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2021/2117 sa stanovuje, že podporné programy v sektore vinohradníctva a vinárstva sa uplatňujú naďalej až do 15. októbra 2023. Na uvedený účel sa články 39 až 54 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 naďalej uplatňujú po 31. decembri 2022, pokiaľ ide o vzniknuté výdavky a platby uskutočnené za operácie vykonané podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 pred 16. októbrom 2023. Články 39 až 54 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa okrem toho majú naďalej uplatňovať aj na výdavky vzniknuté a platby uskutočnené za operácie zrealizované na základe článkov 46 a 50 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 pred 16. októbrom 2025, ak boli takéto operácie čiastočne zrealizované do 15. októbra 2023 a vzniknuté výdavky dosahujú minimálne 30 % z celkových plánovaných výdavkov.

(12) V dôsledku nepredvídaných ťažkostí, ktorým vinohradníci čelili po závažných následkoch nepriaznivých meteorologických udalostí na jar 2023, bolo nemožné, aby niektorí vinohradníci zrealizovali operácie podľa článku 46 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 a dodržali tak prah 30 % výdavkov, ktoré sa musia vynaložiť do 15. októbra 2023. Považuje sa preto za nevyhnutné znížiť hranicu 30 % na hranicu 3 %, aby sa zaistilo, že nedôjde k zbytočnému postihovaniu vinohradníkov, ktorí začali vykonávať opatrenie, ale nemôžu pokračovať pre nepredvídané poveternostné podmienky, a aby mohli pokračovať vo vykonávaní opatrenia, keď im to situácia umožní. Táto flexibilita by sa mala uplatniť len v prípade vinohradníkov, ktorí sú držiteľmi povolení na opätovnú výsadbu, ktoré sa majú použiť v regiónoch zasiahnutých nepriaznivými meteorologickými udalosťami, ku ktorým došlo na jar 2023.

(13) Celková situácia predstavuje osobitný problém v zmysle článku 221 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, ktorý nemožno jednoducho vyriešiť pomocou opatrení prijatých na základe článku 219 alebo 220 uvedeného nariadenia. Situácia nie je osobitne spojená s existujúcim identifikovaným jedinečným narušením trhu alebo s jeho presne stanoveným ohrozením. Nie je spojená ani s opatreniami, ktoré by zabraňovali rozšíreniu chorôb zvierat alebo strate dôvery spotrebiteľov v dôsledku ohrozenia verejného zdravia alebo zdravia zvierat alebo rastlín.

(14) Vzhľadom na bezprecedentnú povahu závažných nepriaznivých meteorologických udalostí z jari 2023 je potrebné uvedené ťažkosti zmierniť stanovením výnimiek z určitých ustanovení nariadení (EÚ) č. 1308/2013 a (EÚ) 2021/2117 len v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný.

(15) Vzhľadom na nevyhnutnosť prijať okamžité opatrenia by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

(16) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Výboru pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov,

([3]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/273 z 11. decembra 2017, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o režim povolení na výsadbu viniča, vinohradnícky register, sprievodné doklady a certifikáciu, vstupnú a výstupnú evidenciu a povinné nahlasovanie, oznámenia a uverejňovanie oznamovaných informácií, a ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013, pokiaľ ide o príslušné kontroly a sankcie, a ktorým sa mení nariadenia Komisie (ES) č. 555/2008, (ES) č. 606/2009 a (ES) č. 607/2009 a zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 436/2009 a delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/560 (Ú. v. EÚ L 58, 28.2.2018, s. 1).

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Dočasné výnimky z nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o ovocie a zeleninu

1. Odchylne od článku 33 ods. 3 štvrtého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa limit jednej tretiny celkových výdavkov na opatrenia súvisiace s predchádzaním krízam a s krízovým riadením v rámci operačného programu uvedený v uvedenom ustanovení nebude v roku 2023 uplatňovať v oblastiach zasiahnutých nepriaznivými meteorologickými udalosťami z jari 2023, ktoré označia členské štáty.

2. Odchylne od článku 34 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 finančná pomoc Únie určená na operačný fond uvedená v danom ustanovení a poskytnutá v roku 2023 organizáciám výrobcov alebo združeniam organizácií výrobcov, ktoré boli zasiahnuté nepriaznivými meteorologickými udalosťami z jari 2023 a ktoré označia členské štáty, nesmie prekročiť výšku finančného príspevku Únie na operačné fondy schválené členskými štátmi na rok 2023 a musí byť obmedzená na 60 % skutočne vzniknutých výdavkov.

Článok 2

Dočasné výnimky z nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o víno

1. Odchylne od článku 62 ods. 3 prvého pododseku prvej vety a článku 68 ods. 2 prvého pododseku prvej vety nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 platnosť povolení na výsadbu udelených v súlade s článkami 62, 64, 66 a 68 uvedeného nariadenia, ktorých platnosť uplynie v roku 2023 a ktoré sa majú použiť v regiónoch zasiahnutých nepriaznivými meteorologickými udalosťami z jari 2023, uplynie až 12 mesiacov od pôvodného dátumu uplynutia ich platnosti.

2. Odchylne od článku 62 ods. 3 prvého pododseku druhej vety nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa na vinohradníkov, ktorí sú držiteľmi povolení na výsadbu, ktorých platnosť uplynie v roku 2023 a ktoré sa majú použiť v regiónoch zasiahnutých nepriaznivými meteorologickými udalosťami z jari 2023, nebudú uplatňovať administratívne sankcie pod podmienkou, že do 31. decembra 2023 budú informovať príslušné orgány, že nemajú v úmysle použiť svoje povolenie a neželajú si využiť predĺženie jeho platnosti stanovené v odseku 1 tohto článku.

3. Odchylne od článku 66 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 môžu členské štáty predĺžiť lehotu na vyklčovanie do konca piateho roku odo dňa výsadby nových viničov v prípadoch, keď bola novo vysadená plocha závažne zasiahnutá nepriaznivými meteorologickými udalosťami z jari 2023 do tej miery, že sa buď odloží používanie novo vysadenej plochy, alebo sa novo vysadená plocha musí opätovne vysadiť.

Členské štáty musia do dvoch mesiacov od podania žiadosti o predĺženie lehoty na vyklčovanie informovať žiadateľa o schválení alebo zamietnutí jeho žiadosti. V prípade zamietnutia žiadosti musia členské štáty žiadateľa informovať o dôvodoch zamietnutia.

Ak vinohradník nevykoná vyklčovanie do konca predĺženej lehoty, uplatní sa článok 5 druhý odsek delegovaného nariadenia (EÚ) 2018/273.

Vinohradníci, ktorým bolo povolené predĺženie, nemajú nárok na podporu na zelený zber uvedenú v článku 47 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 až do uplynutia predĺženej lehoty, a to ani na novo vysadenej ploche, ani na ploche, ktorá sa má vyklčovať.

Článok 3

Dočasné výnimky z prechodných ustanovení stanovených v článku 5 ods. 7 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/2117, pokiaľ ide o uplatňovanie článkov 39 až 52 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013

Odchylne od článku 5 ods. 7 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/2117 sa články 39 až 54 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 naďalej uplatňujú aj po 31. decembri 2022, pokiaľ ide o výdavky vzniknuté a platby uskutočnené v súvislosti s operáciami zrealizovanými na základe článku 46 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 pred 16. októbrom 2025, ak:

a) takéto operácie boli čiastočne zrealizované do 15. októbra 2023 a vzniknuté výdavky dosahujú minimálne 3 % celkových plánovaných výdavkov a

b) takéto operácie sú plne zrealizované do 15. októbra 2025.

Členské štáty zabezpečia, aby sa táto výnimka uplatňovala len na vinohradníkov, ktorí sú držiteľmi povolení na opätovnú výsadbu, ktoré sa majú použiť v regiónoch zasiahnutých nepriaznivými meteorologickými udalosťami, ktoré sa odohrali na jar 2023.

Článok 4

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa do 9. augusta 2024.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 8. augusta 2023

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN